Då drabbades Arholma

av Christer Forssander.

I granit är deras namn inristade. De kom från Slåttsundet, Hagas och Norrgården. Året var 1916 och första världskriget pågick för fullt.

SKONERTEN *ANNA* från Norrtälje går under. Ombord finns fyra arholmapojkar. Det enda vi vet är att hon gick med salt från Lübeck och att det var en måndag, närmare bestämt den 16 oktober 1916.

LARS-ERIK (Kie) Lindholm ringer mig. Han har funderat länge över den saken. Just det där med att man inte riktigt vet vad som hände. I boken ”Det seglade en björköbrigg” tror man att hon blev minsprängd. Det är det närmaste vi kommer. Det finns några vykort och brev det är allt. I ett av dem skriver Edvin Sjöström från Slåttsundet; *Vi skrev brevkort från Finland, har ni ej fått det eftersom vi ej har fått något svar*? Kortet med förfrågan är daterat den 13 juni 1916 och Edvin har fyra månader kvar att leva. Kortet är avsänt från Åsbacka, Söderhamn där de låg och väntade på last. Jag sätter på datorn och via Google Earth letar jag rätt på platsen och zoomar in bryggan där de förmodligen låg och väntade. Om de inte låg på svaj förstås. Men jag tror inte det, för bryggan vid Åsbacka är stor och ser ut som en typisk lastbrygga fast den i dag ligger mitt i skogen. Vi befinner oss i Hälsingland. Platsen ligger mellan San-

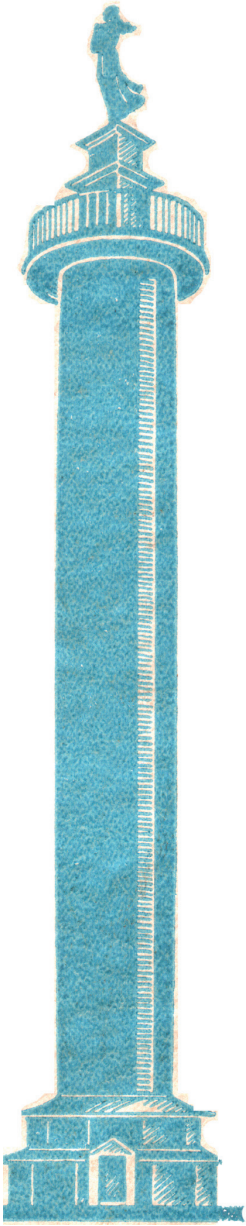

I Göteborg finns det Svenska nationalmonumentet ”Sjömanshustrun” rest över försvunna sjömän under 1:a världskriget. Fyra arholmapojkar har sina namn inristade där.

darne och Söderhamn halvvägs in i viken mot Söderhamn. Att jag hittar positionen beror på att det i dag fortfarande finns en busshållplats med namnet Åsbacka och några hus som ser ut som någon typ av industri. Det är allt, men det är en ledtråd. En ledtråd till att försöka förstå hur det var. Nästa dag kommer Lars-Erik upp med ett par brev som är daterade den 13 oktober i Travemünde. Baksidan är daterad med en ankomststämpel på Arholma den 19 oktober 1916, och nu börjar man förstå att det hela är mycket dramatiskt därför att på minnestavlan i Göteborg står det att de förliste den 16:de samma månad. Alltså, brevet är skickat den 13 och kommer fram först tre dagar efter

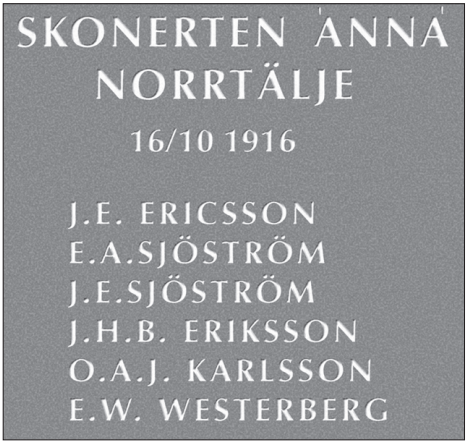

Kopia av minnesplattan i Göteborg.

Skonerten "Annas" förlisningsplats är okänd. I boken "Det seglade en björköbrigg" uppges att hon avgick med saltlast från Lübeck i oktober. I ett brev skriver Edvin att de skulle gå med stenkol till Stockholm.

förlisningen. Dramatiken förstärks av att Edvins oro för sjömänens situation lyser igenom. Han varskor dem därhemma att de i sista stund fått byta destination från Stockholm till Sundsvall och att han tänker hoppa av när de passerar Arholma. Han skriver i sitt sista brev:

Travemünde den 13/10 1916

Kära Mamma
Får här i all hast underrätta er att vi inte skall gå till Stockholm, utan att vi ska gå till Sundsvall. Vi är nu på väg till Travemünde med bogsering (Det är ett smalt sund upp till Lübeck). Jag har mycket brottom. För min del får jag nog gå ifrån vid Arholma. Men skriver åt Andreas. Många hälsningar från oss bägge.
Vänligen i all hast
Edvin.
(Brevet något förkortat).

EDVIN SKA fylla 20 år den 17 oktober, dagen efter att de förliste. Han är född 1896. Storebror Andreas är född den 13 oktober 1889 och har nyss fyllt 27. Många av oss arholmabor som läser det här

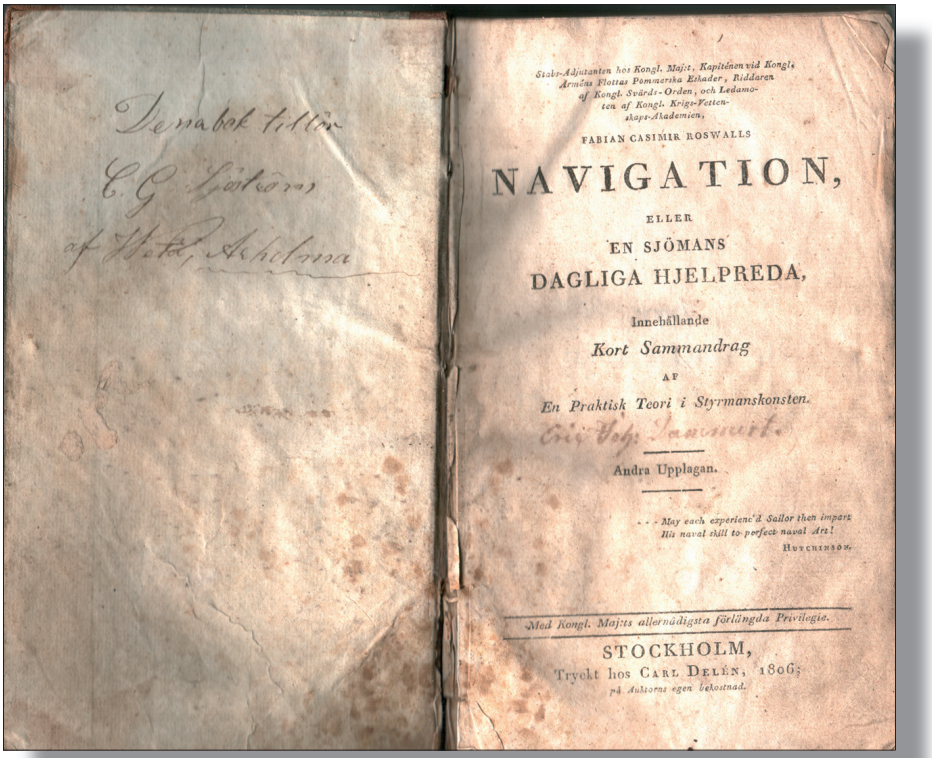
Denna bok tillhör
E. G. Sjöström
af Hotel, Arholma

Stabs-Adjutanten hos Kongl. Majst, Kapitänen vid Kongl. Armens Flottas Pommerska Eskader, Riddaren af Kongl. Svärds-Orden, och Ledamoten af Kongl. Krigs-Vetenskaps-Akademien,

FABIAN CASIMIR ROSWALLS

NAVIGATION,

ELLER

EN SJÖMANS

DAGLIGA HJELPREDA,

Innehållande

Kort Sammandrag

AF

En Praktisk Teori i Styrmanskonsten.

Gr. Joh. Lammert.

Andra Upplagan.

- - - May each experienc'd Sailor then impart
His naval skill to perfect naval Art!
HUTCHINSON.

Med Kongl. Majsts allernådigsta förlängda Privilegie.

STOCKHOLM,
Tryckt hos CARL DELÉN, 1806;
på Authorns egen bekostnad.

I Arholma-Kalles sjömanskista hittade undertecknad ett exemplar av en av Sjöströmmarnas "Navigationsbok" för ett par år sedan.